

Seizoen
2026-2027

éénjarige deeltijdopleiding
**Handhaving milieurecht
(HAMIL)**

Deze opleiding voldoet aan de Kwaliteitscriteria 3.0

OPLEIDING HANDHAVING MILIEURECHT (HAMIL)

Inleiding

De opleiding Handhaving milieurecht (HAMIL) wordt al vijftientig jaar door Mibacu verzorgd en is een deeltijdopleiding voor toezichthouders en handhavers omgevingsrecht, met het accent op milieurecht.

Toezichthouders en handhavers milieurecht moeten beschikken over actuele en betrouwbare kennis van voldoende diepgang over wet- en regelgeving, technieken en methodieken. De HAMIL-opleiding is een eigentijds instrument om hen voldoende bagage te geven hun gecompliceerde taken goed uit te voeren.

Inhoud en lesmateriaal van de HAMIL-opleiding worden voortdurend geactualiseerd en zijn volledig aangepast aan de wet- en regelgeving die sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet van kracht is.

Doelgroep

De opleiding is bedoeld voor toezichthouders en handhavers, werkzaam binnen het omgevingsrecht (taakaccent milieu) bij omgevings- en regionale uitvoeringsdiensten, gemeenten, waterkwaliteitsbeheerders en ILT. Van deelnemers wordt verwacht dat ze een opleiding hebben op tenminste MBO-niveau of door ervaring over een vergelijkbaar werk- en denkniveau beschikken.

Opzet

De opleiding is opgebouwd rondom de omgevingswetgeving en de bijbehorende handhavinginstrumenten. Kern van de opleiding vormen de milieuregels voor milieubelastende activiteiten (met name Besluit activiteiten leefomgeving en omgevingsplan) en toezicht op naleving hiervan.

Doel van de opleiding is u kennis en vaardigheden aan te reiken om te kunnen controleren op naleving van relevante milieuwet- en regelgeving.

De opleiding bestaat uit 30 lesdagen, met de volgende onderdelen:

- omgevingsrecht
- uitvoering milieucontroles
- handhaving (bestuurs- en strafrecht, LHS(O))
- technische aspecten (waaronder milieuhygiëne, gevaarlijke stoffen, PGS-richtlijnen, bodem, geluid en energie)
- administratief toezicht
- effectief communiceren
- bedrijfsbezoeken
- integrale casus.

De opleiding is praktijkgericht; het lesmateriaal wordt zoveel mogelijk besproken aan de hand van foto-, film- en casusmateriaal. Van de deelnemers wordt een actieve houding verwacht bij het uitwerken van vraagstukken.

Lesmateriaal

U ontvangt het lesmateriaal digitaal via onze online Leeromgeving. Wij gaan ervan uit dat u zelf beschikt over een laptop of tablet, om de pdf-bestanden tijdens de lessen te kunnen lezen. U ontvangt daarnaast een lesmap met per cursusdag een papieren versie van de hand-outs.

Docenten

De docenten van de opleiding behoren tot ons vaste docententeam.

Ze zijn werkzaam in de praktijk van toezicht, handhaving of advisering van het omgevingsrecht en beschikken over ruime werkervaring op dit terrein.

Examen

Het examen bestaat uit twee onderdelen:

- uitvoeren, analyseren, beschrijven en presenteren van een milieucontrole,
- afleggen van een integraal mondeling examen, waarin u moet aantonen zelfstandig in de praktijk als toezichthouder te kunnen opereren. De opleiding wordt afgesloten met één integraal examen, om te waarborgen dat u niet alleen kennis heeft van de afzonderlijke onderdelen, maar ook de dwarsverbanden ziet en kan toepassen; een eerste vereiste voor het uitvoeren van toezicht.

Wanneer u de opleiding hebt gevolgd en beide onderdelen met voldoende resultaat hebt afgelegd, ontvangt u het HAMIL-diploma.

Introductiedagen

De opleiding start met een tweedaagse introductie op locatie, waar de deelnemers elkaar en de opleiding leren kennen. De meerwaarde hiervan heeft zich al vele jaren bewezen; er ontstaat een groep waarbinnen zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van elkaars kennis en kwaliteiten.

OPLEIDING HANDHAVING MILIEURECHT (HAMIL)

Uitvoering

De opleiding Handhaving milieurecht wordt uitgevoerd te Utrecht en bestaat uit:

- een tweedaagse introductie: 1 en 2 september 2026
- dertig hele lesdagen: iedere woensdag van 9 september 2026 tot en met 19 mei 2027, met uitzondering van enkele reguliere vakanties
- integraal mondeling examen: week 22 (en 24) van 2027

Kosten

De kosten voor deze opleiding bedragen € 8.750,- exclusief 21% BTW per persoon. Bij dit bedrag is inbegrepen de kosten voor introductiedagen, lesmateriaal, lunch en koffie/thee tijdens de 30 lesdagen en de examenkosten.

Eindtermen van de opleiding

Gebaseerd op de kwaliteitscriteria (deel B.5, toezicht en handhaving milieu)

Na het volgen van deze opleiding bent u:

- Bekend met de inhoud van de Omgevingswet en bijbehorende regelgeving, voor zover van belang bij milieutoezicht en -handhaving.
- Bekend met de inhoud van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het omgevingsplan wat betreft de milieuregels, de Wet milieubeheer en de belangrijkste Europese milieuwetgeving.
- Bekend met veel voorkomende technische aspecten binnen milieutoezicht.
- Op de hoogte van de inhoud van belangrijke milieunormen en -richtlijnen, zoals PGS15, PGS19, en NEN-EN 858.
- In staat een beeld te vormen van de gedragingen van milieugevaarlijke stoffen (risico-factoren).
- In staat milieubedrijfscontroles voor te bereiden en uit te voeren op basis van vergunningvoorschriften en/of de algemene voorschriften (Besluit activiteiten leefomgeving, omgevingsplan en aanverwante wet- en regelgeving).
- In staat een risicoanalyse op bedrijfsniveau te maken.
- In staat administratief toezicht uit te voeren op basis van openbare en bedrijfsspecifieke documenten.
- In staat bevindingen te rapporteren in een bezoekverslag.
- Bekend met uw toezichthoudende bevoegdheden.
- In staat handhavend op te treden conform de landelijke handhavingstrategie (LHS(O)).
- In staat bestuursrechtelijke handhaving af te zetten tegen strafrechtelijke, dan wel civielrechtelijke handhaving.
- Bekend met de Algemene wet bestuursrecht, de beginselen van behoorlijk bestuur en de eisen waaraan een beschikking moet voldoen.
- Vertrouwd met de begrippen last onder bestuursdwang, last onder dwangsom, bestuurlijke strafbeschikking fysieke leefomgeving en bestuurlijke boete.
- In staat tijdig te signaleren welke specialisten en/of juristen moeten worden ingeschakeld.
- In staat doelgericht en helder te communiceren, om te gaan met conflictsituaties en een goede relatie met een bedrijf te onderhouden.
- In staat om betrokkenen te bewegen alsnog de regels van de milieuregelgeving na te leven of te wijzen op de consequenties van hun handelen.
- Bewust van eigen verantwoording bij toezicht, handhaving en gedogen.

Ervaringen van deelnemers:

'Leuke en leerzame eenjarige opleiding.'

'Deze cursus is goud waard. Ik blijf de stof herhalen en doornemen en pak telkens weer nieuwe dingen op. Diploma gehaald, maar nog lang niet uitgeleerd.'

'Vakbekwame en enthousiaste docenten met praktijkervaring.'

'Sterk punt is de actualiteit van de lesstof in combinatie met de praktijkvoorbeelden.'

'Introductiedagen in september waren top!'

MIBACU INFORMATIEF

Mibacu bv

Mibacu bv verzorgt opleidingen, cursussen en trainingen voor overheden op het brede terrein van omgevingsrecht (milieu, ruimtelijke ordening, bouwen en veiligheid). Ons aanbod is actueel en praktijkgericht. Onze docenten zijn werkzaam op het gebied van omgevingsrecht bij overheid of adviesbureaus en hebben ruime praktijkervaring op dit gebied.

Aanmelding

U kunt zich voor de in deze brochure genoemde opleiding aanmelden via onze internetsite (www.mibacu.nl) tot 14 dagen voor de startdatum. Het maximum aantal deelnemers bedraagt 20, inschrijving naar volgorde van binnenkomst aanmeldingen.

Kosten

Al onze cursusprijzen zijn exclusief 21% BTW. De genoemde cursusprijzen zijn per deelnemer en inclusief cursusmateriaal, koffie/thee en lunch, tenzij anders aangegeven.

Kwaliteitscriteria

De opleiding sluit aan bij de systematiek van de kwaliteitscriteria 3.0 en vormt een onderdeel van de permanente her- en bijscholing.

Cursussen op maat / in-company

De opleiding of een onderdeel daaruit kan ook in-company worden verzorgd voor uw organisatie. In overleg kan het programma van de opleiding aan specifieke eisen van de organisatie worden aangepast. U kunt bij ons vrijblijvend offerte aanvragen.

Informatie

Uitgebreide informatie over de opleiding in deze brochure, onze overige producten en informatie over ons bureau, kunt u vinden op onze internetsite www.mibacu.nl.

Neem voor meer informatie contact op met Wietske Smidt (opleidingsadviseur) op telefoonnummer 030 601 1893 of via info@mibacu.nl.

Mibacu bv
Overeind 94
3998 JD Schalkwijk
Tel: (030) 601 1893
E-mail: info@mibacu.nl
www.mibacu.nl